

KÖZÉRDEK

TOLNAVÁRMEGYE TÁRSADALMI, KÖZIGAZGATÁSI ÉS GAZDASÁGI ÉRDEKEIT KÉPVISELŐ HETILAP.

Megjelenik minden szombaton.

Kiadóhivatal: Széchenyi-utca 140. szám.

TELEFON-SZÁM: 22.

Az előfizetési pénzek és hirdetések ide küldendők.

HIRDETÉSEK

legutánjabb számúval, díjszabás szerint.

Felelős szerkesztő:

BODNÁR ISTVÁN.

Főmunkatárs:

HAUGH BÉLA.

Kiadja Báter János nyomdája Szekszárdon.

Szerkesztőség: Széchenyi-utca 1085. szám.

Ide küldendők a lapot érdeklő összes közlemények.

ELŐFIZETÉS:

egész évre 10 kor., félévre 5 kor., negyedévre 2 kor. 50 fill.

NEPTANITÓKNAK,

ha az előfizetést egész évre előre beküldik: 5 kor.

Előfizetési felhívás.

Hivatkozva a mult heti számunkban kifejtett részletes programunkra, tisztelettel kérjük a nagyérdemű közönséget, hogy bennünket hazafias vállalkozásunkban szellemi és anyagi támogatásával pártolni és segíteni méltóztassék.

Lapunk előfizetési ára:

egész évre . . . 10 kor. — fill.
fél évre 5 " — "
negyed évre . . . 2 " 50 "

Neptanítóknak, ha az előfizetési pénzt egész évre előre beküldik, 5 koronáért küldjük a lapot.

A hirdetést mérsékelt áron, olcsó díjszabással közöljük

Mély tisztelettel:

a „KÖZÉRDEK”
szerkesztősége és kiadóhivatala.

Bonyhád—Szekszárd.

Lapunk más helyén talál közleményt az olvasó a baranyaiak dícséretes törekvéséről, melyet a pécs-bátaszéki vasut létesítése érdekében kifejtének.

A tervezett új vasut vármegyénknek alig egy két községet érinti, de mert tudjuk, hogy a kultura fejlődését, izmosodását jelenti minden talpalatnyi föld, a melyen kigyózó sinek szaladnak keresztül, a legmelegebben és legnagyobb örömmel üdvözljük a megindult mozgalmat s annak közeli sikerét kívánjuk.

Mi azonban ez alkalommal egy másik vasuti vonalra akarjuk felhívni a nagyközönségnek figyelmét. Mintegy becsületbeli kötelességünk ez nekünk, mint a kik mult számunkban kifejtett programunk egyik pontjában a vidéki nagyobb városoknak a környék emporumaivá való fejlesztését nemzetvagyonsodási, művelődési s más tekinteteből első rangú kérdésnek és feladatnak hirdettük. A bonyhád-szekszárdi vasuti összeköttetésről van ez idő szerint szó.

Ugy olvastuk a lapokban, hogy

Csik József bonyhádi gőzmalomtulajdonos és Török Emil budapesti mérnök előmunkálati engedélyt nyert az államvasutak Hidas-Bonyhád állomásától Bonyhád, Kakasd és Siógárd községek, valamint Paradicsom és Szentgál puszták érintésével Szekszárdig vezetendő gőz- és motorüzemű helyiérdekű vasutvonalra.

Az engedményesek terveit közelebbről nem ismerjük, de hogy ez a vasuti összeköttetés nemcsak Bonyhádnak, hanem Szekszárdnak is vitális érdeke, ez bizonyításra nem szorul, kétségtelen dolog.

Vegyük csak a bonyhádiak esetét. A szekszárd-dombovári vasuti vonal kanyarog-csavarog mint a kigyó, mikor farkára lépnek. Egy kis völgyet-hegyet kétszer-háromszor megkerül, ráérne tehát beszaladni Bonyhád alá is, de még csak nem is fűtül a völgyeségi járás székhelyének — egy félóra járásnyira megy el mellette.

Ugy tudjuk ezt a vasutat eredetileg nem így tervezték. Bonyhádtól Szekszárdnak akarták hozni egyenesen, de oly csekély volt az érdeklődés, hogy a tervekért a szekszárdi takarékpénztár áldozott csak valamit. A félrevezetett Szekszárd sajnálta a 60 ezer forintos hozzájárulást, mondják belejátszott a politika is, elvitték tehát a vasutat Mórágynak, Bátaszéknek. Szekszárd aztán évtizedeken keresztül beleszorult a szekszárd-rétszilasi vasut zsákutczájába, megmaradt hamupipókének. A szekszárd-bátaszéki vasut forgalmi tekintetben valamit segített rajta, de ez sem az a mesebeli királyfi, akitől megváltását remélhetné. Mikor az utóbbi vasut megnyílt, mindjárt, jóformán a legelső vonat, — a családtagokat is beleszámitva — valami 100—120 vasutast szállított el innen; áttették őket Bátaszékre, ott a helyük, mondották, mert az a végállomás. Szekszárd pedig még messzebb szakadt Bonyhádtól. Mig vasut nem volt: két óra alatt mindenki odajutott, mert hát kocsin kellett menni, de most a ki ráér, s költségkimélés szempontjából használja a vasutat, lekerül Bátaszéknek s legalább 4 órát veszít, amig Bonyhádra jut.

Tehát kocsin kettő, vasuton négy! Csoda, hogy gyalog nem — közelebb! Nevetséges állapot lenne ez, ha olyan

végtelenül szomorú nem volna! Nem lehet eléggé kemény szavakkal elítélni az akkori vasuti s más fajta politikát. Bűn volt nem csak Szekszárd—Bonyhád de az egész vármegye érdeke ellen. A nagyobb gőzpontokat vasut nélkül hagyni, jelentéktelen falucskáktól remélni forgalmat nem volt — eszélyes dolog.

Most kell tehát kireparálni, amit lehet. Bonyhád, Szekszárd és Tolnavármegye közönségének minden lehető el kell követni, hogy a mult hibái orvosoltassanak.

Szekszárd óriás áldozatot hozott és hoz kulturális czélokért, így hogy egyebet ne említsünk, évi 4000 frttal járul hozzá főgimnáziumunk fenntartásához, még pedig beláthatlan időig. Modern várossá való átalakulása is rengetegbe kerül s mindez nemcsak magáért, de Tolnavármegye közönségéért is történik.

Segíteni kell hát e törekvő városnak, hogy önönmagán ő is segíthessen.

Idővel kiépül a paks-tolna-mőzsi szárnyvasut, összeköttetésbe jön Szekszárd Dunaföldvárral és Pakssal s ha meglesz a bonyhádi vasut is, ide terelődik a forgalomnak legalább bizonyos része.

Ezt a bizonyos részt kell biztosítani minden áron, ha már az egész nem lehet.

Ha a kenyér kiesett, vagy kiütötték kezünkől, bizony lehajolunk érte, ha — éhesek vagyunk.

Pedig azok vagyunk! Olyan szegény Szekszárd városa, mint a templom egere!

Ha tehát úgy hozta a sors — vagy talán saját éhletlenségünk, hogy a vasuti forgalomnak odaterelése által Bátaszéké lett a — sonka, legyen a miénk legalább a — esontja.

Maradt azon még annyi izes falat, hogy ha nem is elég az éhenhalás ellen, de legalább csillapítja egy fejlődő, új jövedelmi források után epedő városnak nap-nap után fokozódó — étvágyát . . .

De a sült galamb nem repül a szánkba . . .

Legalább ki kell a kezünket utána nyujtani . . .

VÁRMEGYE.

A központi választmány e hó 15-én ülést tart, hogy a képviselő választás határnapját kitűzze.

A vármegyei vashidakon 1.05. évben teljesítendő szegecselési és mázolásai munkálatokra 6200 koronát irányzott elő a vármegye; ezt a törvényhatósági határozatot a kereskedelemügyi miniszter most jóváhagyta.

A törvényhatósági ipartanács tagjává Tolnavármegye részéről az 1905 ik évre megválasztották Wolf Henriket és Grószbauer Ferenczet, póttagokul: Stockinger Jánost és Schiszler Károlyt.

A „Kubinszki“ és „Pecsovics“-világ Tolnavármegyében.

Írta: Bodnár István

(Folytatás.)

A háborúság első kitörése 1837-ben történt. Esterházy Károly gróf főispán beiktatása óriási pompával ekkor ment végbe. Perczel Móricz 2—300 tagból álló lovasbandériumot toborzott össze s vezetett ez ünnepségre, de a mint maga följegyzi: ő volt az oka és előidézője a későbbi háborúságnak. Ekkor történt ugyanis Kossuth Lajos, Westelényi, a pozsonyi nemes ifjak, a Lovassy-testvérek, Tormásy és sok mások perbefogatása és bebörtönzése. A mély hazafias meggyőződésű főjegyzőt, Sztankovászký Imrét bántotta a nagy pompa és vigadozás s ügyesen beleszóve beszédébe a történeteket, egyenesen megróttá a nagy vendégeskedést: „non convenit lucibus iste color!“ A kormánypártiak rendkívül méltatlankodtak beszédén, sorba mindenkit felkőszöntöttek, csak Sztankovászkýról, az érdemes főjegyzőről feledkeztek meg. Perczel Mór azonban már ekkor is rettentetlen volt a szókimondásban, Kapuváry János gazdag földbirtokos unszolására szólni kezdett. Különben is már régebben kereste az alkalmat a kormányhoz szító elemekkel való szakításra. „Szarvánál kell tehát fogni az ökröt és meg kell szegni a kenyeret. Meg is szegtem, meg is fogtam!“ mondja ő maga. Egy rögtönzött kis beszédben lángoló szavakkal dicsérte meg Sztankovászký hazafiságát és bátorságát, mire a vendégek egy része viharos tapsal és éljenzéssel felelt, míg a „loyalisak“ elképedve ugráltak fel az asztaltól. Ézzel ki volt adva a jelszó a háborúra.

Nemsokára megkezdődött a szervezkedés megyeszerte. Egy-két évig csak úgy a hamu alatt lappangott a tűz, 1839 április havában azonban már nagy hévvel tört ki a harc, mely nemsokára a vármegye belbékéjét zavarta meg jó időre, de a mely országSZerte is nagy szenzációt és érdeklődést keltett.

TÁRCZA.

A jó Isten . . .

A jó Isten, ha nekem csak:
Lelket adott volna,
Mint büszke sas fennszálldosnék:
Felleget magosba.

De Teremtőm, nem tudom mért?:
Szívet adott nekem;
Megbotlom hát lenn a földön:
Minden kicsinységben!

Szegény ember buja — baja —
Édes hazám gondja . . .
Bizony-bizony meg se látnám:
Ha csak lelke volna!

Bodnár István.

Egy apró ember naplójából.

Pelyhes állu ifju legény voltam. Sem nem szép, sem nem ügyes. Különösen a nők körül; pedig de nagyon szerettem volna, ha sovár pillantásaimat csak egy is megérti azok közül, akik után halálosan epekedem,

Két hatalmas pártra oszlott Tolnavármegye. Az ó-konzervatívok vezetői: Galanthai Esterházy Károly főispán, Döry Vince kir. kamarás, Döry Gábor II od. alispán, Festetics Rudolf, Sándor, Ernő grófok, Kiss Lajos, Aichelburg gróf, Gál Eduárd, Salamon Elek. Követjelöltjük pedig: Döry Gábor és Perczel István volt.

A liberális párt zászlóvivői: Magyar Kossa Sámuel alispán, Csapó Dániel, Bezerédj István, Perczel Mór, Sándor, Miklós, Augusz Antal, Tahy Antal s mint alvezérek: Fördös István, Simon Rudolf szolgabírák és Huszár Pál esküdt. Követjelöltjük: Bezerédj István és Tahy Károly.

De a legnagyobb tevékenységet elvitézhatatlanul Perczel Mór, a későbbi híres tábornok fejtette ki. Testvérével bejárta az egész vármegyét, különösen saját főszolgabírói járását, a dombovárit; tüzelte, lelkesítette a kisebb nemességet, a mely a másik párt részéről kemény kísértéseknek volt kitéve.

Különösen Bezerédj István volt szálla a kormány szemében. Személyére nézve ugyan nagyon kedvelt volt mind a nádor, mind a personális előtt, de nemes hévvel előadott szabadszellemtű beszédei már régen szemet szurtak a kormánynál. Ő is odakerült tehát a proskribáltak közé. Az „örök igazság“ bajnoka azonban ahoz nem volt elég forradalmi, hogy akár a diétán, akár egyebütt lehetett volna valamit ellene tenni. Különben is a szabad szó elfojtása hűtlenségi perek, bebörtönzés által kétélű fegyvernek bizonyult s inkább a kormánynak ártott. Az adminisztrátori, vagy királyi biztosi intézmény védőszármái alatt megszokottá vált tehát az elszegényedett kis nemesség megvásárlása, etetéssel és itatással való lekenyerezése.

Tolnavármegyében is megkezdődött az eszem-izsom nemsokára. Akkoriban egy kisebb fajta háború nem emésztett fel annyi pénzt, mint a mennyibe ez a pár évig tartó követválasztási háborúság került. Nemsokára a Festeticsek pazarolták rá vagyonuk jó részét, de a tehetősebb nemesek valamennyien érdekelve voltak, így Esterházy Károly gróf főispán egymaga 24 ezer forintot adott kortes czélokra.

A kormánypártiak között különösen Festetics Rudolf gróf járt elől. Az ő tolnai kastélya volt főhadiszállása a vezérkarnak, míg a kisebb nemesek a Julia major tiszttartói lakában voltak hétszámra vendégek.

Pecsovics Ferencz (és nem István) előbb Festetics Rudolf gróf, majd később a Sina uradalom tiszttartója volt itt a nagyon is szíves házi gazda. Ő rendezte azokat a híres, országra szóló orgiákat, a melyeknek sem Tolnában, sem másutt Magyarországon azóta sem volt párjuk. A Julia majorban talán még most is megvan az az óriási birkaakol, hol a dorbézoló nemesség pár hónap alatt megette az egész Festetics uradalmat,

ha csak egy is rám mosolygott volna azok közül, akikért üdvösségemet is oda adtam volna. De hát a csunya, alacsony embernek nincs szerencséje, a nők kinevetik, legfőlebb szánakoznak rajta.

Hasztalan volt minden erőmegfeszítés, hasztalan a legujabb divatu nyakkendő, a szűk és magas sarku cipő, a magas gallér, a legrikítóbb keztyű, a legóriásibb szegfü. Végre magam is beláttam, hogy a feltűnő öltözködés csak nevetségesebbé tesz, s beláttam, hogy én a magányosságra, a korcsmákra, kávéházakra vagyok kárhóztatva. Engem nem szeret és nem is szerethet senki, mert rút és alacsony vagyok.

Ebben a szomorú lemondásban tengettem nyomoruságos életemet vagy két esztendőig. S a bizonyos két esztendő letelése után egy szép tavaszi napon háziasszonyom tudomásomra juttatta, hogy korhely életemet tovább nem tűrheti, keressék más lakást.

Elindultam hát más lakást keresni, a mi azonban igen nehezen ment. Egyik helyen rossz volt az ajtó, a másikon a padló; ismét másutt sok volt a gyerek, vagy sötét volt a szoba. Hogy ezek az akadályok miért hátráltattak, vagy hogy igazat mondjak, miért tűntek a szemembe, mai napig sem tudom megmagyarázni. Elég az hozzá, hogy nehe-

mert nemsokára az étel-ital fogyott itt rettenetes mennyiségben, de megéhezett a csizmaszár is s csakugy nyelte az ezüst evőeszközt. Ugy tartja a hagyomány, hogy minden ebéd végével eltűnt az egész — teríték.

Erre a birkaakolra czélozva veti az egykori nóta szemükre a kormánypárti nemeseknek:

„Csalfa, hunczut, pecsovicsok,
Pávatollas komondorok,
Oda híres szabadságtok,
A birkák közt elittátok!“*

Vagy:

„Pecsovicsok legyetek,
Turós csuszát egyetek!“

Igen, mert a házigazdáról a kormánypártiakat nemsokára Pecsovicsoknak kezdték csufolni. Madarász József emlékiratai szerint ezt a gúnynevet Huszár Pál esküdt ragasztotta rájuk legelőször, a mikor az egy ilyen lakomáról hazatérő Paczolay Gyuri nevű esküdt kollegájának, szégyenelvé, hogy az esküdtféle, kisebb emberek a macskaasztalnál, vagyis Pecsovics uramnál, a gazda tisztán esznek és isznak csak, míg a magasabb rangúakat maga a gróf látja el — elkeseredetten azt vágta fejéhez: „No te — pecsovics!“

Tolna vármegye muzeumában különben kép is megörökíti ezt a híres lakmározást. Az egyes szereplők állatok alakjában vannak lefestve, de a régi öregek még ma is el tudják sorolni: melyik állat kit ábrázol. Ott van a képen Pecsovics uramnak felesége is, hanem biz a festő esetje női erényeinek nem nagyon hizelegve örököltette meg!

Természetesen a „pecsovicsok“ sem sokáig maradtak adósok, a liberálisokat nemsokára „kubinszkiak“ nak kezdték — csufolni. De nem azért ám, mintha vezérük Kubinszky nevű nemes ember lett volna. Ebben téved Horváth Mihály s azok is, a kik nyomdokain járnak, mert Tolnában Kubinszky nevű nemes család sohasem volt.

Itt is Madarász Józsefnek van igaza. Magam is utánajártam e dolognak s Kuthy István dunaföldvári ev. ref. lelkész ur, ottani nyomozása eredményeként a következőket közli velem:

„A kubinszki elnevezés egy dunaföldvári Kubinszki nevű timárlegényről ered. Kubinszki István (keresztnevére különben csak homályosan emlékeznek) Galicziából szakadt Dunaföldvárra, ott ragadt s később meg is házasodott. Inkább együgyű, különös testalkatu, feltűnő piros ábrázatu ember volt. Huszár Pál esküdt, később szolgabíró, a liberális párt egyik lelkes kortese, feltűnően hasonlított ehhez a timárlegényhez s a mikor a kormánypártiakat egy alkalommal erősen kapacitálta, valaki gúnyosan, kicsinylően azt kiáltotta oda neki, az együgyű Ku-

* Ágoston István táblai bíró közlése.

zen tudtam új lakást találni. De azért végre is találtam. Igaz, hogy az ajtó is, a padló is rossz volt, a szoba sötétsége is tultett minden sötétségen, a gyerekek is iszonyu lármát csaptak, de a lakást mégis „kifogadtam“. „Kifogadtam“, mert a háziasszonynak olyan gyönyörű leánya volt, a melyet még soha sem láttam.

En, a rút és alacsony legény vakmerő szememet arra a gyönyörű teremtségre mertem vetni, akinek termete czédrus, haja ében, szeme gyémánt, ajka bíbor, foga gyöngyosor, szóval egy meglevenedett lírai költeményre merészelttem áhitozni. En, a rút és alacsony legény.

Természetesen a korcsmázás abba maradt. Mikor csak tehettem, otthon ültem s s az ablakon keresztül lestem a bájos angyalt, aki valószínűleg meg is értette szívem szenvedelmét, mert olykor-olykor megtörtént, hogy ablakom felé tekintett és mosolygott. Oh, mily boldog voltam én, a rút és alacsony legény. Kiszíneztem jövendő boldogságot, elképzeltem azt, mikor irigylésreméltó férj és büszke családapa leszek. Elképzeltem, mily önelégülten fogom apró természetem nagy fejemet hordani, mikor a bájos angyallal együtt sétálok a legnépesebb utcákon.

Elképzeltem. Es a közel jövő a tervez-

binszkira célozva: „Hallgass, hiszen te olyan vagy mint a — *Kubinszki*.“ Majd: „Eredj innen te — *Kubinszki*.“

Ez a valaki *Madarász* szerint *Paczolay* György esküdt volt. S állítólag akkor élt ezzel a visszavágással, mikor öt Huszár „pecsovicsnak“ nevezte.

Igy nemsokára a párt valamennyi vezetőjének, sőt minden liberálisnak *Kubinszki* lett a neve.

S pár évig ugyancsak eleven élet köszöntött be az egész vármegyébe.

(Folyt. köv.)

A bátai töltés magasítás.

29 esztendeje nem öntött ki nálunk a Duna. Már csak az öregek emlékeznek arra, mikor 1876-ban, hamvazó szerdán az alsó piaczig jött az áradás. Az orvos utca, a mostani selyemgyár környéke, az egész alsó városrész víz alá jutott, 67 ház bedőlt, 537 ember hajlék nélkül maradt, élelmi szereket, ruhákat osztott ki a nőegylet. Az anyagi kárt pedig 397-138 forintra becsülte a hatóság.

Nagy veszedelem volt ez! Az ármentesítő társulat sokat okult a katasztrófán. 1876-tól 1895-ig folyvást a töltés megerősítésére fordította minden erejét. Különösen a felső részi töltéseket Szekszárd—Öcsény—Dees határában, — ahol a jégtorlódások minden évben mutatkoztak úgy felmagasította, hogy a szemközti társulatok töltései 1 méterrel is alatta maradtak.

Azóta jöttek nagy áradások: 1883—91—93—97 években, volt idő, hogy körülöttünk minden társulatot elsöpört a Duna, a Paks-faddi elült kétszer, a kalocsai szintén, a szeremlei háromszor is.

A bátai töltéseket nem erősíthette meg annyira a társulat. Itt sohasem volt jégtorlódás. A rendes magasságú töltés is elég biztosságot nyújtott. Ámde most a sükösi csanádi és bajai átmetszések kiképződnek a Dunán, lehozzák a vizet Bátára. Lefelé, Mohácsnak nincs a Duna szabályozva, a víz megtorlódik, és évről évre alacsonyabbnak mutatkozik a bátai töltés! Hozzá még a szemközti Szeremlei—margitta szigeti társulat az utóbbi években a mienknél magasabb és erősebb töltéseket emelt, úgy, hogy tényleg el vagyunk nyomva!

Ily helyzetben határozta el az ármentesítő társulat, hogy a bátai 16 km. hosszú töltést kiépíteti olyan erősre, mint a felső szakasz, — vagyis a tulsó részi, margittaszigeti társulat töltésénél 50 cz-el magasabbra emelteti fel.

E munka 156-000 m³ földanyag beépítését teszi szükségessé 109-000 korona költséggel. A töltés nemcsak magasítva lesz, hanem kétszeres padkázattal lépcsőzetesen megerősítve is. A társulat oly rendezett anyagi vi-

getéseket majdnem valóra váltotta. A bájos angyal mosolyai mindig gyakoribbak lettek, s alkalmat találtunk a beszélgetésre. A bájos Miczike — mert hiszen minden bájos angyalt Miczikének hívnak — szívesen fogadta látogatásaimat, s én viszonzásképp minden lehető alkalommal czukorral meg virággal kedveskedtem neki. A körülmények azt mutatták, hogy Miczike mamája sem idegenkedik attól, hogy a leányát boldoggá tegyem, legalább is erre vallott titokzatos tudakozódása vagyoni viszonyaim felől.

Azt gondoltam, hogy most már határozottabban is fölléphetek. Aki valaha elszánta magát ilyen határozott lépésre, az tudhatja, hogy a dolog nagy lelki tusákkal jár, s tudhatja azt is, hogy a bátorság mindig akkor hagyja cserben az embert, mikor legnagyobb szükség volna rá, tudniillik a bátorságra. De végre is vallottam és megkértem Miczike kezét.

Miczike nyakamba borult, és igent mondott; a mama pedig áldását adta ránk, mint ez már szokásos hasonló körülmények között.

Életemnek legszebb napjai következtek ezután. Terveztünk, megállapítottuk az esküvő napját, és boldogok voltunk. Hanem, hanem melyik boldogság tart örökké?! Én, a rút és törpe legény, aki néhány héttel előbb hinni sem mertem, hogy egy csinos

szonyok közt van, hogy e nagy kiadást minden kivétel nélkül megbírja.

A munkálatot 5 évre osztják fel és pedig úgy, hogy csak télen folyik az építkezés, hogy az árterület legszegényebb osztályának legyen téli keresete. Idegen munkások nem fogadtatnak be. Vállalkozók ki vannak zárva. A társulat egyenesen a kubikosoknak adja ki a munkát, akik 4—5-en összeállnak és 20 méter hosszú szelvényt vállalnak előre kialakított árban. A töltés mellett oly mély a talaj, hogy onnan földet nem igen lehet nyerni — így a bátai hegyet hordják le. Három kiszögélő hegyoromnak állottak a munkások, és azt hordják le a hegy tetőtől az ut mentéig. Egy □-öl hegy kiad 50—60 köbméter földet.

A munkát novemberben kezdték meg, és e két hó alatt 11-000 koronát keresett a legszegényebb néposztály, 40—50 k. apró részletekbe kifizetve. A munkások száma 90—100 gyalogos és 15—20 fuvaros, csaknem kivétel nélkül bátaiak. A gyalogosok megkerestek naponként 1—1 1/2 koronát, a fuvarosok 4—5 koronát. Nem sok, de téli keresetnek áldás.

Tóth Károly.

Sárgult lapok

Tolnavármegye történetéből.

E czim alatt új rovatot nyitunk. Vármegyénk levéltárában s egyes családok régi leveles ládájában rengeteg eltemetett kincs fekszik. Ezeket feltárni hozzáférhetővé tenni a történetírás számára, lesz a törekvésünk. Tisztelettel kérjük vármegyénk régi, uri családjait, támogassanak kegyelme-tes munkánkban

Ez alkalommal Béri Balogh Boldizsárnak, nagy nemzeti hősi, a vértanu Béri Balogh Adám kuruc brigadéros fiának egy Párisból írott érdekes levelét mutatjuk be.

Béri Balogh Boldizsár legfeljebb 15—16 éves lehetett, a mikor Rákócziát számkivetésbe elkísérte. A távolból ide jutott sóhajlás ez a levél, talán az utolsó, mert a fiatal *Boldizsár* ott halt idegenben.

Paris 24 X bris 1714.

Ides Asszonyom Anyám.

Én Lengyelországban létemben a minék előtte Kéri László Uram ki nem ment volna Magyarországban, Festeticz Pál Nagy Atyám Uram levelét a melyben négy aranyot küldöt elő kegyelme nagy becsülettel vettem, de azon négy aranyokhoz nem léven szerencsém mert talán mingyárast harmad napra el lopták tülem, az ótatul foghvást ednyihány rendbéli leveleket irtam volt elő kegyelmének kegyelmednek is hasonló képpen nem tudom

nő viszonozza érzelmeimet, most rettentő nagy boldogságomban igen furcsa módon megváltoztam. Természetesnek kezdtem találni, hogy Miczike belém szeretett s férfiaságomnak tudatában bizonyos felsőbbiséget gyakoroltam Miczikével szemben. Egyszer azt kívántam tőle, hogy haját másképp fésülje, máskor arra figyelmeztettem, hogy ne fogadja mosolyogva más fiatal emberek köszöntését. És sok ilyen ostobaságot kívántam tőle, ami nem volt helyes és észszerű. Fájdalom, ma már későn van ennek beismerése.

Történt egyszer, hogy Miczikét egy fiatal ember, egy veszedelmesen csinos fiatal ember haza kísértte, s én ezt megláttam. Megláttam azt is, hogy igen barátságosan váltak el egymástól. Micsoda fájdalmat éreztem én akkor! Szédült velem a világ, szívem iszonyuan dobogott, s talán, talán ölni is tudtam volna...

Meg sem vártam, míg indulatom lecsillapodik, berontottam Miczikéhez, heves szemrehányásokkal illetem és... és... goromba is voltam. Minden egyes mozzanatra nem emlékszem, de azt még ma is tisztán látom, hogy Miczike zokogni kezdett, lehuzta ujjáról a karikagyűrűt, és az asztalra dobta. Aztán beszaladt a másik szobába, és elzárkózott.

hogy ha vehette e kegyelmeitek vagy sem mert éppen semmi hírt nem halhattam az ótatul foghvást kegyelmeiteknek, Gondolom hogy Kéri László Uram informálta kegyelmedet hogy akkor kezdődöt Lengyelországban az hadakozás, en Augustus Király Hadai közzé Voluntéról mentem volt, ot meg is ujobban egy lovat szereztem volt magamnak arra egy Lengyel szolgát fogattam, de ahöz sem volt szerencsém mert mihant azon Lengyel szolgát meghruháztam, az mingyárt el szököt a lovatam is pár puskástul kardostul edgyüt el vitte. Látván ot valo szerencsétlenségemet Zokva nevű Városban a Saksoktul el marattam volt, ot egy jo akaro Uramtul vettem egy levelet a kiben irta volt hogy menyek Varsovára onnét Franciaországban el mehetek bizonyos alkalmatossággal, de mivel Varsovára nem mehettem az Lengyel hadak miat én is fogtam magamat, a mim volt még, ruhámat fegyveremet, lovatam mindenemet elhattam egy Görög ruhában öltöztem volt avval az Tengerre üttem mindazon Tengeri haburukban is az Isten szerencsésen megh mentet Francia Orsagban Mársely névu Városban ki szállottam volt a Tengerrül onnet Parisban jöttem, már it ha Istennek úgy tetezik valami keves exertitiomokatt fogok tanulni annak utanna ha Isten elő szent Felsége jó egeességben megh fogh tartani azon lesek hogy mentül hamaréb kegyelmed Ides Anyai kezei csokolására el mehessek. Ezek után ajánlom magamat kegyelmed Ides Anyai szeretetében Maradok

alázatos engedelmes fia

Beri Balogh Boldisár

P: S: Ides Asszonyom Anyám Kérem alázatossan Kegeyelmedet meltoztassék Kegeyelmed ötcezom Uraimekat Hugom Asszonyékat szommal köszönteni hogy kivanok elő Kegeyelmekek jó egeességet azon kívül minden fel tet jó szandekokban valo előmeneteleket azon is kérem alázatossan Kegeyelmedet hogy meltoztassék Kegeyelmed tudositani elő Kegeyelmekek felől hogy mint szolgál elő Kegeyelmekek egeességek főképpen Katicza Hugom Asszony felől, hogy Kihez ment elő Kegeyelme férhez Ismeretlen Sógor Uramnak is hasonloképpen ajánlom alázatos szolgálatomat. Ides Asszonyom Anyam kérem alázatossan Kegeyelmedet meltoztassék Kegeyelmed a czi merünköt el küldeni mert nem tudom micsoda az Czi merünk. Azon is kerem alázatossan Kegeyelmedet hogy meltoztassék Kegeyelmed Keri László Uramat szommal köszönteni

Kivül: Tekintetes Nemzetes Festeticz Juhanna Asszonnak nékem Kedves Asszonyom Anyámnak adassék

Kovácziban

És itt vége a regénynek, a boldogságnak. A törpe természetű, nagyfejű legény a bájos angyalt megsértette, a bájos angyal visszadobta a karika gyűrűt, s többé szóba sem állott a törpe legénnyel, aki pedig könyörgőre fogta a dolgot, és megpróbált vezetkelti. Hasztalan volt minden. Miczike nem tágitott, de nem is ment soha férjhez, ami a törpe legényt még jobban busította, keserítette.

Pedig, pedig amugy is kijut szegény fejemnek. Nemcsak nappal gyötör az önvád; minden éjjelem iszonyatos. Minden éjjel megjelenik álomban a szegény sorvadó Miczike alakja. Arcza kisétetiesen halvány, szeme gyilkos tűzben ég. Én menekülni akarnék előle, de nem lehet, futni akarnék, de nem tudok; ő ott áll előttem, s minden éjjel szívébe szúrja azt a tört, amely az asztalon hevert akkor, mikor a jegygyűrűt visszadobta. És én érzem a szúrást, érzem, amint a ruhán keresztül hatolva átmetszi a húst, aztán pillanatra megakadva a csontban, benyomul szívébe és nagy sugárban tör elő vérem.

Ilyenkor fölébredek, s arczomat nem vér csak verejték lepi. Mellemből keserves sóhajlás fakad, de minden hasztalan. A látomány minden éjjel visszatér, s minden nappalom tönkre teszi. *Hajdú Elemér.*

L E G U J A B B.

Tolnavármegye rendkívüli közgyűlése.

Tolnavármegye törvényhatósági bizottsága e hó 14-én, *Széchenyi* Sándor gróf főispán elnöklésével rendkívüli közgyűlést tartott. A közgyűlés fontosságához képest bizony elég néptelennek mondható. Egyetlen tárgya királyunk, ő felségének leirata volt, a mellyel az új országgyűlést f. év február 15-ikére összehívja. A leiratot *Forster* Zoltán tb. főjegyző olvasta fel, s azt, a törvényhatósági bizottság tagjai néma csendben állva hallgatták végig. Az állandó választmány azt javasolta, hogy hódolatteljesen vegyék tudomásul a királyi leiratot s utasítsák a központi választmányt a választás határnapjának oly időre leendő kitzítésére, hogy az, a m. kir. belügyminister által megjelölt határidőben e hó 26-tól, febr. 5-ig megejthető legyen. Az állandó választmány javaslatával szemben *Szabó Károly* indítványt adott be s azt hosszabban is megokolta. A ház feloszlását ex-lexben törvénytelennek tartja s bár a leiratot, hogy a nemzet képviselői hiányos ne legyen, tudomásul veszi, de ellene óvást emel. *Perczel Dezső* hatalmas közjogi tudással, segítségül hívva *Szilágyi Dezső* többször hangoztatott véleményét, a ház feloszlásának törvényességét s a királynak ahhoz való kétségtelen jogát hangsúlyozza s az állandó választmány javaslatát pártolja. *Bartal Béla* mint gazda szól a tárgyhöz s 16—20 millióra teszi azt a kárt, amelyet a képviselőház télienségével okozott az országnak. *Bernrieder József* visszautasítja *Szabó Károly* ama vádját, mintha az ő pártján levők valaha elítelték volna igaz meggyőződésüket. *Szabó Károly* kimagyarazza félreértett szavait. *Döry Pál* alispán hosszabb beszédben visszaterelni kívánja a vitát, elhagyott medrébe, a király feloszlási jogát védve, kéri az ellenzékét, hogy az „esküszegés” vádjának hirdetésével ne igyekezék konkolyt hinteni a „királyhű” magyar nép szívébe. Végül *Tóth Ödön* semmi kapcsolatot sem lát a királyi leirat s a beadott indítvány között, így az utóbbinak tárgyalását mellőzni kívánja. A közgyűlés aztán az alispán indítványára kétfelét osztotta a kérdést. A király leiratát a közgyűlés az ellenzékkel együtt *egyhangulag hódolattal* tudomásul vette. *Szabó Károly* indítványa felett azonban névszerű szavazással döntöttek s azt 75 szóval 23 ellenében elvetették.

H I R E K.

— **Biróy Béla.** A király *Biróy Béla* szekszárdi törvényszéki bírónak a gyónki járásbíróhoz járásbíróvá történt áthelyezése mellett az ítéltáblai czimet és jellegét adományozta. *Biróy Béla* a szekszárdi társas életben mindenkor élénk szerepet játszott, s szíves előzékeny modorával sok jóbarátot szerzett. A kaszinónak több éven keresztül volt alelnöke, majd legutóbb igazgatósági tagja, így bár őszintén örülünk előlépésén, de mégis sajnáljuk távozását s velünk sajnálják nagyon sokan.

— **Eljegyzések.** *Simontsits* Andor a „Magyar Gazdasági Értesítő” társaságának osztályfőnöke *Simontsits Béla* volt miniszteri tanácsos fia a napokban tartotta eljegyzését *Csávossy Béla* udvari tanácsos képviselő házi háznagy, torontálmezei nagybirtokos leányával *Csávossy Melanie* úrhölgygel. — *Bálint Jenő* zilahi gyógyszerész eljegyezte *Lőrinczy Ida* nagykárolyi polgári iskolai tanítónőt. — *Grószbauer Béla* szekszárdi fodrász eljegyezte *Hivert Karolint*, *Hivert Ignác* szekszárdi iparos leányát.

— **Ki a vívát?** Az egyes választó kerületek véleménye a jelöltek személyére nézve nagyon nehezen tud kialakulni s végleges megállapodásra jutni. Minden kommentár nélkül közöljük a jelöltek névsorát. A központi kerületben *Boda Vilmos* eddig az egyedüli jelölt, a választók egy része *Szabó Károly* alsónyéki ev. ref. lelkészt is felkérte, de ő nem vállalkozott a jelöltségre. A völgyes járásban *Perczel Dezső* nagynépszerűségével szemben, a függetlenségek részéről felkért *Schweitz Antal* ügyvéd nem mert a jelöltségre vállalkozni. De úgy halljuk *Bretler Dániel* budapesti ügyvéd és még mások is szeretnék a kerület mandátumát. Pakson *Simontsits Elemér* Tolnavármegye nagy tudású főjegyzője a kormánypart jelöltje, *Szluha István* volt képviselővel szemben. Már meg is tartotta programbeszédét Pakson és Dunaföldváron. A kölesdi kerületben *Benyovszky Rezső* gróf családi gyásza miatt nem nagy hajlandóságot mutatott a jelöltség elvállalására. De azért ő a jelölt. A pincehelyi kerületben a kormánypart jelöltje dr. *Kiss Ernő* tamási népszerű ügyvéd küzd a mandátumért *Rátkay*val szemben. A híresztelések ugyan azt is mondják, hogy *Rátkay* visszalépett volna. A hir igaz voltát nem ellenőrizhetjük. A szakcsi kerületben a kormány jelöltje *Heller urad*, kormányzó, a függetlenségek *Vicze János* földműves gazdát kiáltották ki jelöltül.

— **Vadászat.** *Sztankovány* Imre szolgabíró sikerült vadászatot rendezett Mőzsön. Jelenvoltak: *Döry Pál* alispán, *Forster Zoltán*, *Szévald Oszkár* báró *Fiath Elemér*, br. *Jeszenszky Ödön*, *Ney Ákos*, *Fónagy József* és neje. A vadász-zsákmány 58 nyul és 1 görény volt. Utána a szekszárdi kaszinóban ebéd volt, utána pedig jókedvű multság és tánc.

— **Gazdatiszti kinevezés.** *Báró Schell József* földbirtokos a *Boros Gyula* halálával megüresedett szekszárdi uradalmi gazdatisztté *Boros Zoltán* pusztakatalini uradalmi intézőt nevezte ki.

— **Halálozások.** *Gróf Apponyi Sándorné* szül. *Esterházy Alexandra* grófnőt súlyos csapás érte. A múlt héten hunyt el édes atyja gróf *Esterházy Ernő*, főrendiházi tag és pozsonymegyei nagybirtokos. Az elhunyt 1826 január 18-án született az *Esterházy* család cselekszi ágából s 1854-ben vette nőül *Tegeborski Eupheniát*, *Tegeborski* orosz államtanácsos leányát. Temetése e hó 4-én volt a pozsonymegyei Felsőszeliben. A család gyászjelentése következő: *Galanthai és fraknoi gróf Esterházy Alexandra* férjezett nagyapponyi gróf *Apponyi Sándorné*, ő Felsége a császárné és királyné palotahölgye, mint leánya, nagyapponyi gróf *Apponyi Sándor*, v. b. t. tanácsos, magyar királyi főkamarmester, mint veje, *Monbel Raymondné* özvegyült *galanthai és fraknoi gróf Esterházy Miklósné*, szül. *Herczeg Borghese Kamilla*, mint menyee, *galanthai és fraknoi gróf Esterházy Ferencz*, v. b. t. tanácsos, mint testvére és neje szül. *galanthai Esterházy Amália*, *galanthai és fraknoi gróf Esterházy Károly*, mint testvére s neje szül. *Charters Mary*, körösszegi és adorjáni gróf *Csáky Zenóné* szül. *galanthai és fraknoi gróf Esterházy Leontine* mint testvére és ennek férje *körösszegi és adorjáni gróf Csáky Zenó* v. b. t. tanácsos, az egyéb rokonok nevében is szomorodott szívvel jelentik hőn szeretett édes atyja, ipjuk, testvérük és sógoruk *Méltóságos galanthai és fraknoi Gróf Esterházy Ernő* urnak 1904. évi december hó 31-én éjjeli 10 órakor rövid betegség s a halotti szentségek ajtatos felvétele után, életének 79-ik évében Pozsonyban bekövetkezett gyászszos elhunytát. A boldogult hült tetemei 1905. évi január hó 2-án, hétfőn, d. u. 3

órákor fognak a halottas házban *Edl-uteza* 9. sz. beszenteltetni és másnap vagyis január hó 3-án, délután 1 órákor *Felsőszeliben* a családi sírboltban örök nyugalomra helyeztetni. Az engesztelő szent miseáldozat *Pozsonyban* 1905. évi január hó 4-én délelőtt 10 óra órákor a főt. *Kapucinusok* templomában fog a *Mindenhatónak* bemutatattni. *Pozsony*, 1905. évi január hó 1-én. Áldás emlékére!

Gróf Benyovszky Rezsőt és nejét szül. *alapi Salamon Zsófiát* súlyos csapás érte, f. hó 7-én hét hónapos kis fiuk hunyt el rövid, alig pár napi szenvedés után. A mélyen süjtött család következő gyászjelentésben tudatja a szomorú hirt: *benyói és urbanói gróf Benyovszky Rezső* és neje *alapi Salamon Zsófia* s kis fiuk *Emmanuel* fájdalomtelt szívvel jelentik kis fiuknak, illetve testvéreinek *Gróf Benyovszky Péter* kének f. hó 7-én d. u. 4 órákor életének 7 hónapjában tüdőlobban történt gyászszos elhunytát. A boldogult kis halott f. hó 9-én d. u. 3 órákor fog örök nyugalomra tetetni. *Felsőtengelicz*, 1905. január 8. Áldás és béke lebegjen drága halott porai felett!

Matzon Ede selyemgyári tisztviselőt, nyugalmazott főerdészt f. hó 8-án helyezték örök nyugalomra, az újvárosi új sírkertben. A temetésen a selyemgyár tisztikara testületileg vett részt. *Bezerédy Pál* miniszteri meghatalmazottat gyengélkedése akadályozta, hogy lelkiismeretes tisztviselője végtisztességén jelen lehessen.

Tauszig Adolfné szül. *Pick Idát* élete delén ragadta el a halál, elmulta őszinte részvétet kelt mindazok körében, kik ismerték a kedves és szeretetreméltó asszonyt. Temetése vasárnap délután volt a *Budai-uteza* 663. számú gyászszobából, hol a koporsó felett dr. *Rosenthal Tóbiás* bonyhádi rabbi mondott megható gyászbeszédet.

Szondy István, Paksnak köztisztviselőben álló nevezte, e hó 11-én élete 80-dik évében elhunyt és 13-án helyezték Pakson örök nyugalomra. A megboldogultban *Szondy István* szekszárdi gyógyszerész édes atyját gyászolta. A gyászoló család a következő gyászjelentést adta ki: „*Özv. id. Szondy Istvánné* szül. *Machan Mária* ugy a maga, valamint gyermekei *István* és neje *Haidekker Mathild*, *Mária*, *Eleonóra* férj. *Keck Jánosné* és *Sándor*, ugyszintén unokái *Szondy Margit*, *Pisti*, *Erzsi*, *Honka*, *Katicza*, *Béla*, *Gyurka*, *Keck Erzsi*, *Lenke*, *Jani* és *Pista* megtört szívvel jelentik a szeretett férj, atya, ipja és nagy- atya *id. Szondy Istvánnak*, folyó hó 12-én, reggeli 2 órákor, tevékeny életének 80-ik és boldog házasságának 57-ik évében rövid szenvedés után történt gyászszos elhunytát. Megboldogult kedves halottunk hült teteme folyó hó 13-án d. u. 3 órákor fog az ev. ref. egyház szertartásai szerint örök nyugalomra helyeztetni. *Paks*, 1905. január 12. Áldás és béke drága poira!

Barakovits Ferencz a városmalom volt tulajdonosa f. hó 11-én éjjel elhunyt és tegnap helyezték örök nyugalomra az alsó sírkertben.

— **A pozsonyi Toldi kör tiszteletbeli elnökének halála.** *Lapunk* zártakor *Selez József* kir. törvényszéki elnök ur szívesességéből vesszük a következő táviratot: „*Szomorodott szívvel jelentjük, hogy id. Dr. Vutkovich Sándor*, pozsonyi királyi akadémiai tanár, a kiváló hazafi, a pozsonyi magyar sajtónak a „*Nyugat Magyarországi Híradó*”-nak meg-alapítója, főszerkesztője és vezére, a pozsonyi *Toldi kör* alapítója és tiszteletbeli alelnöke, ki egész életét a magyar nemzeti ügynek szentelte, ma délután 59 éves korában meghalt. Halálával pótolhatatlan veszteség érte az ősi koronázó város magyarságát, a melynek a megboldogult közel három évtizeden át vezére volt. A *Híradó* szerkesztősége.” — A magyarság lelkes hívének elhunytát mi is részvéttel gyászoljuk.

— **A szekszárdi önkéntes tornász-tűzoltó-egylet** 1905. január hó 15-én délelőtt 9 órákor tartja a község háza nagytermében évi rendes közgyűlést. Tárgysorozat: 1. A jegyzőkönny hitelesítésére két tag kiküldése. 2. Elnöki és főparancsnoki jelentés. 3. Számvéveőnek az 1904. évi számadásra vonatkozó jelentése. 4. Pénztárnoknak az 1904. évi

számására vonatkozó jelentése. 5. Egyéb indítványok.

— **Vasuti állatorvos — szakértői eskü.** *Löwenbein* Samu bátaszéki állatorvost a bátaszéki vasutállomásra helyettes szakértőül rendelték ki, s hivatalos esküjét is már letette.

— **Előléptetés.** A m. kir. igazságügyi miniszter a szekszárdi kir. törvényszék irodai igazgatóját: *Diczyenty Lajost* a IX. fizetési osztály 3. fokozatába léptette elő.

— **Ösztöndíj.** A pécsi kereskedelmi és iparkamara *Halász Béla, Udvardy Géza és Klein István* felsőipariskolai tanulókat 100—100 korona ösztöndíjjal részesítette.

— **Műkedvelő előadás.** A kath. kör derék műkedvelői *holnap* vasárnap, január 15-én este pont 8 órakor a *kath. kör dísztermében* közkiánatra megismétlik a „Munkácsi rabok“-at. *Helyítványok:* I. hely 1 K 40 f. II. hely 80 f. Állóhely 40 f. Diák- és gyermekjegy 20 f. *Jegyek előre válthatók:* *Árva J.* könyvkereskedésében és az Elnökségnél.

— **Tolnamegyei fiatalember az idegenek dandárában.** A kölesdi születésű *Kanitzer Oszkár*, kinek atyja Dombóváron kereskedelmi üzletvezető, műegyetemi hallgató volt, mikor besorozták s önkéntes évet a haditengerészetnél kiváló sikerrel végezte. Ezen év alatt annyira megkedvelte a kalandos életet, hogy nem volt többé kedve az íróasztalhoz és a körzöhöz, tehát ténylegesíteni akarta magát. Miután azonban a tengerészetnél az önkénteseket csak altisztvé nevezik ki, csak mint altisztet akarták elfogadni az érettségét tett, műegyetemet hallgatott és tiszti vizsgát tett jelentkezőt. *Kanitzer* ekkor a gyalogsághoz, majd a csendőrséghez folyamodott, de mindentűt elutasították. Erre más államok haditengerészeténél jelentkezett, persze hiába, miután az osztrák-magyar haditengerészet tartalékos. Végül a hollandi kereskedelmi tengerészet szolgálatába lépett, mely szolgálat azonban nem felelt meg regényes hajlamainak, s így ott vállalt szolgálatot, a hol nem kérdezik kilitét: a „*Legion des Étrangers*“-nél. Elég szomorú, hogy egy magyar fiatalember, akinek kedve van a katonai pályára, csak a kalandorok nemzetközi csapatában talál helyet!

— **A várdombi római lelet.** A múlt év folyamán tudvalevőleg Várdombon a szállómunkások egy nagyobb római temetőre bukkantak, s azt feldúlták. A muzeum igazgatósága későn értesült a dologról, s csak igen kevés tárgyat tudott megszerezni. Most, újabban *Wosinszky Mór* muzeum-igazgatónak sikerült a széthordott régiségek egy másik részét is megszerezni, a melyek között több bronz fibula, tű, kapocs és egyéb értékes bronz tárgy van.

— **Pályázatok.** *Kánya* község jegyzői állására — mely állás lemondás miatt üresedett meg — a tamási járás főszolgabírája pályázatot hirdet f. évi január 24-iki határidővel. — *Dunaföldváron* három községi irtóki állás üresedett meg lemondás miatt: a pályázati határidő: február 9-én délután 5 óra.

— **Eltörött gyászkocsi.** Mult vasárnap a *Tauszig* Adolfné temetésére érkező gyászkocsi, ahogy a kocsis a gyászházba a hidon keresztül be akar hajtani, a keskeny hidról az árokba zökkent s első rugói eltörték. Itt az ideje, hogy a főutczát disztellené tevő fahidak felett vizsgálatot tartson az előjáróság s kötelezze a házigazdákat, hogy a disztellen rozoga alkotmányok mihamarabb kijavítottassanak, vagy ujakkal cseréltesse ki, úgy, hogy a fuvarozók és járókelőknek testi épséget minduntalan ne veszélyeztessék.

— **Ingtalanok forgalma.** *Steiner* Károly baktai szállóját megvette *Fischhoff Mór* 7000 koronáért. *Dány J.* telekkönyvvezető baktai szállóját pedig *Szondy* István gyógyszerész vásárolta meg.

— **A harmadik gyógyszerész ügye.** A belügyminiszter jóváhagyta a vármegye törvényhatóságának a Szekszárdon felállítani kért harmadik gyógyszerész ügyében hozott azon határozatát, hogy a harmadik gyógyszerész felesleges, sőt a két létező gyógyszerész fenállhatását veszélyeztetné.

— **Vadászat.** E hó 6-án *Ózsaák és József* pusztán sikerült vadászat volt. Összesen

76 nyul esett. *Ózsaák* Leopold Sándor gazdag reggelivel, *József* pusztán pedig *Vilczek Sándor* fényes ebéddel vendégelte meg a jókedvű vadásztársaságot. Az utolsó — hajtás jóval túl tartott éjjelen.

— **Vasuti mérnökök.** A dombóvár—bátaszéki vasutvonal elsőrendűvé való átalakítására kirendelt mérnökiség, minthogy Szekszárdon iroda használatra egyéb alkalmas helyiséget nem kapott, a vallás és közoktatási miniszter engedélyével a főgimnázium egyik üres szobáját foglalta el.

— **Hidasbonyhád-szekszárdi vasút.** A kereskedelmi miniszter *Csik József* bonyhádi gőzmalomtulajdonos és *Török Emil* budapesti mérnöknek az államvasutak Hidasbonyhád állomásától kiindulólág Bonyhád, Kakasd és Agárd községek, valamint Paradicsom és Szentgál puszták érintésével, Szekszárd állomásig vezetendő szabványos, nyomtávu gőz és motorüzemű helyi érdekű vasutvonalra az előmunkálati engedélyt egy évre megadta.

— **Tolnavármegyeiek az Akadémiában.** (Az Akadémia 1905-i Almanachjából) *Gróf Apponyi Sándor* igazg. tag. szül. Párisban, 1844. jan. 19. *Bubics Zsigmond* tt. szül. Ozorán 1821. márcz. 17. *Galgóczy Károly* lev. tag. szül. Lápafőn 1823. jan. 27. *Tormay Béla* lev. tag. szül. Szekszárdon 1839. okt. 10. *Lehr Albert* lev. tag. szül. Sár-Szent-Lőrinczen 1844. ápril. 25. *Wosinsky Mór* lev. tag. szül. Tolnában, 1854. márcz. 28. *Hollós László* lev. tag. szül. Szekszárdon 1859. jun. 18.

— **A falu rossza.** Félelmetes alak volt Dombóváron *Kettl* utkaparóknak siketnéma fia. Nem mult el hét, hogy valami bajt ne csinált volna, de a hatóságok tehetetlenek voltak vele, mint „*beszámíthatatlan*“ emberrel szemben. Végre sikerült ártatlanná tenni: amikor egyik éjjel kiszúrta *Fekete* vasuti hordárnak szemét, az ügyészség vette partfogásába és az örültek házába csukatta. De csakhamar méltó utódja akadt *Gergő* nevű öccse személyében, akit hét hónapi börtönbüntetésének kitöltése után hazaeresztettek a katonaságtól. Azóta minden vasár- és ünnepnap felverik a csendőrséget azzal, hogy veredik a *Gergő* s ilyenkor nem egy járőr, hanem az egész őrség kivonul, hogy a a borzasztó erejű legényt megfékezze. Így történt mult vasárnap éjjel is, amikor *Niebl* Ádám korcsmájában négy markos csendőr csak bajjal tudta megbilincselni s targonczán bevitetni a községi fogházba, ahol egy csendőrt hagytak őrizetere. A legény azonban annyira dühöngött a zárkában, hogy a csendőr attól tartva, hogy a netán kitoró hatalmas embert egymaga nem tudja megfékezni, vagy pedig az önmagában tesz kárt segítségért ment az őrsre. Ezen időt *Kettl* arra használta fel, hogy feltörve a nehéz, megvasalt ajtót, megszökjkék s azóta nyoma veszett. A dombóváriak azonban biztosra, veszik, hogy nemsokára újra megjelenik a község rémülete, sőt azt is beszélik, hogy a siketnéma bátyját is hazaeresztik nemsokára s akkor igazán fegyvertelenül nem lehet az utcán járni. Igazán a *közérdek* kívánná, hogy valamit tegyenek azok, akiket illet, a *Kettl* család ellen a dombóváriak védelmére, mielőtt újabb valakinek a szeme, vagy talán az élete esnék áldozatul!

— **Elopott óra.** *Dr. Leopold Kornél* nak a *Tolnavármegye* szerkesztőjének aranyóráját Budapesten e hó 8-án valami ügyes zsebmetező lánczostól együtt elemelte.

— **Szerencsétlenül járt járási orvos.** *Piringer József* tamási járásorvos lábát eltörte, úgy hogy helyettesítéséről kell gondoskodni.

— **Guczi primás meghalt!** . . . Ki ne ismerte volna szegényt, — főleg Szekszárdon és Tolnában; ki ne hallotta volna rozoga hegedűjének hangjait? . . . Ott húzta ő utca sarkokon, üzletek előtt; — néha spárgával volt hangolva húr helyett a hegedűje, de ő azért húzta . . . húzta! — S a jó szívű emberek szívesen csusztattak egy-két krajcárt a *Guczi* primás zsiros kalapjába. Ha megunt a dicsőséget Szekszárdon, át rándult Tolnára s folytatta amit ott elhagyott. Most is Tolnában volt lányainál s ott érte utol a halál, 70 éves korában . . . Temetése f. hó 7-én ment végbe — közkölségen. A tolnai

két első zenekar bánatos nótáival kísérték utolsó útjára az öreg *Guczit*, ki valamikor jó hegedűs hírében állott. Ezelőtt valami 18 esztendővel valóságos szerelmi regényt komponáltak a szekszárdi újságok róla, mert már akkor is elterjedt halálának híre. Szép szavakban megírták felőle, hogy reménytelen szerelem bomlasztotta meg az esztét; hegedű versenyre hívta ki vetélytársa s az lett a győztes. Egy távolba elszakadt, ismert poétánk szép verset is irt a régi híres primásról. Pedig nem a szép szemekbe való elmerengés volt a szegény ördögnek a végzete, hanem a — pálinkás és boros üveg . . . A többi mese, ez az egy valóság!

— **Öngyilkosság.** *Palacski Márton* Ócsényi, szállóhegyi lakos, gazda, iszákos természetű ember volt s feleségével sokat veszekedett. A mult héten is meg akarta verni az asszonyt, de ez a szomszédokhoz menekült. Ugy látszik *Palacski Márton* sokat beszédhetett a jóból, mert nagyon elkeserítette a feleségével való sózváltság, bement tehát lakásába, fogta lancaster fegyverét és szíven lötte magát. Ott találták halva. A hivatalos vizsgálat alkalmával *dr. Dragics Imre* az öngyilkosságot állapította meg.

— **Italmérés titokban.** A szekszárdi csendőrség jelentést tett a központi járás főszolgabírájának, hogy *Pongrácz Mihály* szekszárdi lakos titokban bort mér. Egy bűnvizsgálat esetéből jött erre rá a csendőrség s *Pongráczot* tetten érte, amikor *Paaskó Gábornak* bort szolgált ki. *Pongrácz* aztán be is ismerte, hogy *Szabó József*, ifjú *Szabó József*, *Szabó Mihály*, *Vig József*, *Ágoston György*, *Ranya István*, *Szeremlei Szabó József*, *Buzás József* valami 5 korona ára bort ittak nála. *Pongráczot* jövedelmi kihágás miatt feljelentették a pénzügyigazgatóságnak, a csendőrségnek pedig a főszolgabíró erélyes intézkedését kérte ki, mivel az ily zug korcsmák veszélyeztetik a közbiztonságot.

— **Felgyújtotta a prészházát.** *Göttlinger György* szállóhegyi lakosnak nem tetszett a kopottas viskója, szeretett volna szebbet, egy kissé tágasabbat szerezni, de olyképp, hogy pénzbe se kerüljön. Gondolt nagyot és merészet, jó be „*sekuráltatta*“ aztán egy sötétes estén felpörkölte. Számításában azonban csalódott, mert a csendőrségnek feltűnt a tulbiztosítás és most *Göttlinger* uram a leégett viskóban szorongó szívvvel várja ama napot, amikor a bíróság, mint gyújtogató felett ítéletet mond.

— **Tolvaj cselédányok.** *Hirsch János* szekszárdi bérlő *Sipos Rozália* és *Müller Katalin* nevű cselédei azalatt míg ő és neje nem voltak otthon, feltörték szekrényét és abból 40 koronát kilopták. A könnyű módon szerzett pénzen vigan vásárolgattak és éltek úgy, hogy mire a gazda rájött pénze eltűnésére, már csak 13 korona 83 fillér volt meg belőle. A megtévelyedett leányokat feljelentették, akik most a pár napi vig farsangi napért, szomorú bűjt elé néznek.

— **Áruló fegyver.** *Simon Lajos* vármegyei díjnok szent karásony reggelén a azon szomorú valóra ébredt, hogy kamrájából ellopták disznó husát és a szép mosolygó sonkák helyett rozoga puskát hagytak hátra valami zajtól megriadt éjjeli látogatók. Ez a fegyver vezette a csendőrséget nyomra, akiknek sikerült *Ranga István Csilus*, *Szabó József Szeremlei* és *Vigh József*ben a disznóhus kedvelőit megtalálni.

— **Kivándorlás Amerikába és Németországba.** Mióta az utleveleket a vármegyék alispáni hivatala állítja ki, egy-egy vármegye területéről történő kivándorlásokat sokkal nagyobb figyelemmel lehet kísérni, mint az előtt s ezen közvetlenebb tapasztalat tanúsítja hogy *Tolnavármegye* területén hihetetlen nagy azoknak a száma, kik munkakeresés végett részint Amerikába, részint Németországba utaznak. A mult év augusztus havától kezdve december hó végéig tehát öt hónap alatt ezeken kértek és kaptak utlevelet. Még sokkal fokozottabb a kivándorlók száma most az idén; e hó 15-éig 200-on felül érkeztek be utlevél lapok az alispáni hivatalhoz, az egyes községek pedig honnan a lakosok kimenni szándékoznak rövid egy hét alatt négyszázan felül kértek utlevél lap és cheque irtlapokat. Ha ez az arány így növe-

kedik, a tavasszal vármegyénk legnagyobb részében megriktul a munkás kéz; mert a legjava erőben levő férfiak és fiatal emberek hagyják itthon szülőföldjüket, feleségüket, gyermekeiket, gyámolításra szoruló öreg szüleit azért, hogy az újvilágban vagy más államban szerezhessék meg az élet és család fenntartásához elégséges pénzt. Bizony ideje, hogy a bátaszéki vasuti hid, s tervbe vett új utaink építését mihamarább megkezdjék, egy pár esztendőig ha nem csúrran — cseppen ebből is a szegény munkás embernek.

— **Kivételes nősülési engedély.** A honvédelmi miniszter *Ölvös* Béla bölcskei lakosnak a kivételes nősülést megengedte.

TANÜGYI HIREK.

Állásáról lemondott tanító. *Leopold* Miksa Kajmád pusztai tanító ezen állásáról lemondott, mert új állását a bácsbodrogmegyei Hódoson február 1-én már el kell foglalnia.

Tanítói változás. Tolnavármegyében 1904. évben 102 tanítószemélyváltozás volt.

Nyugdíjigényfelemelés. Roth Alajos párii rk. tanító nyugdíjigényét 1060 koronára helyesbítette a miniszter.

Czikó község, — tanítóinak. Czikó községképviselőtestülete szokatlan, de szép és tapintatos módon fejezte ki elismerését két derék tanítójával, *Walter* Ádám kántortanító és testvére *Walter* Antal osztálytanítóval szemben. A képviselőtestület nevében *Gebauer* József községi jegyző és *Musszong* Ádám bíró elismerő levél kíséretében értékes aranygyűrűvel lepte meg mindkettőjüket, biztosítván őket a nép szeretetéről és ragaszkodásáról. Jelentőségeltjes dolog ez, mert ez a két derék tanító a magyarosítás lelkes apostola a németajku Czikó községben; s úgy látszik, hogy az általuk elvetett mag termő talajba hull. Erre nézve elmondunk egy érdekes epizódot. Lapunk felelős szerkesztője pár évvel ezelőtt egy kis közleményt írt a *Budapesti Hírlapba* „A pécsi püspök és a német szó” címmel. Az volt abban a kis közleményben, hogy Czikóban már magyar volt a templomi éneklés nyelve, de a kerületi esperes betiltotta. Erre lett felhíva a püspök ur figyelme. Heves hírlapi polemia származott a dologból, cikk-cikket ért. Igaz volt, hogy a magyar éneklés megszűnt a czikói templomban, de kiderült az esperes ur teljes ártatlansága. Viszont az esperes ur is elismerte a közlemény írójának jóhiszeműségét. De ekkor meg kísütötte valaki, hogy a kis közlemény éle voltaképpen a hazafiságról nagyon is ismert püspök ellen irányul. Ilyet?! Pedig nem akart az egyebet, mint a magyar szónak diadalmaszkodását az idegen felett. De a boldogult püspök aztán maga szolgáltatott elégtételt, a hírlapi közleményekben passzívan szereplő *Walter* Antal tanítónak, amelynél nagyobb elégtételt a sorok írója sem kaphatott. A hírlapi harez lezajlása után magához rendelte a boldogult püspök az előbb említett két tanítót *Nádasdra* — *ebédre*. A meghívó egy nappal később jutott hozzájuk, épp ezért elmentek magukat kimenteni. A püspöknek magas vendégei voltak: *Apponyi* Sándor gróf és neje, így az inas be sem akarta őket ereszteni. De a püspök meghallotta szavukat, kiment elibük, bevezette s magas vendégeivel együtt asztalához ültette. Ebéd után kikísérte őket, még egyszer lelkükre kötötte az *édes magyar szót* s felajánlotta fogatát, hogy haza küldi őket. A két szerény tanító azonban ezt nem fogadta el. Meg is bánták ezerszer, talán ma is sajnálják. Az jutott eszükbe: hej, ha a püspök ur négyes fogatán vágattak volna be falujukba, mekkora diadalát jelentette volna ez az ő magyarosítási nemes törekvésüknek! Mindegy! Az eredmény a mint látszik, így is fényes! Szívvel üdvözljük e két lelkes tanítót, Pécs hazafias, igaz magyar püspökének bemehosuló sírján pedig legyen egy szál virág ez a kis közlemény.

Ujonnán szervezett tanítói állomás. *Felsőleperden* második tanítói állomást rendezesítették s arra *Német* Irén okl. tanítónőt választották meg. *Uj iskola* létesült *Úr-*

gevár pusztán. A tanítói állomásra *Horváth* Imre okl. tanítót választották meg.

Tanítói választások. A párii rk. iskolához *Fent* Blanka, — a dunaföldvári rk. iskolához *Csernusák* Teréz — és a bonyhádi rk. iskolához *Répás* Rezső zombai rk. tanító választották meg.

Üres tanítói állomások. Üres tanítói állomás van: *Szemcséden*, *Kajmád* pusztán, *Sióagárdon*, *Szakálban* és *Zombán*.

Altisztek gyermekeinek tandíjmentessége. A m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszternek 8005/1904. számú rendelete értelmében a m. kir. honvédség, a m. kir. csendőrség és a közhadseregben, haditengerészetben tovább szolgáló magyar honosági altisztek gyermekei, — ha erre igényüket a beiratások alkalmával, — vagy a folyó tanévre nézve bármikor bejelentik, — szegénységi bizonyítvány felmutatása nélkül az állami elemi, állami felső nép és polgári iskolákban, továbbá az államilag segélyezett községi polgári iskolákban, tandíjmentességben részesítendők.

VIDÉK.

Dombóvár.

A dombóvári szinpartoló egyesület január 8-án tartotta rendes közgyűlését. A gyűlés legnevezetesebb tárgya *Döry* Hugó elnöki jelentése volt, mely egészen eltérve a sablontól, valóságos elaboratum a művészpártolástól, miért is elhatározta a közgyűlés, hogy egész terjedelmében jegyzőkönyvbe veszi és közzéteszi a „Dombóvár és Vidék”-ben hogy a nagyközönség is olvashassa. Kemény *Ignác* vasuti hivatalnokot, aki egymaga 34 tagot gyűjtött, a megüresedett választmányi tagsági állásra megválasztották. A közgyűlés elvben elhatározta egy *állandó nyári szinkör építését* s megbízta a választmányt a részletes indítvány kidolgozásával.

Automobil-omnibusz Dombóváron.

Ambrusics János dombóvári lakos a hatóságok engedélyért folyamodott az iránt, hogy Dombóvár városa között és Ujdombóvár állomás között benzinnemotorkocsi közlekedést létesíthessen. Dombóváron általános örömmel fogadják ezen tervet, mely a fiakermizérián gyökeresen segítene.

Tolna.

— **Helyreigazítás.** Lapunk mult heti számában megemlékeztünk a tolnai difteritis járványról. Illetékes helyről most arról értesítenek, hogy a veszedelmes járvány nem olyan nagy arányú. Eddigél hivatalosan csak 11 esetet jelentettek be.

— **Lövéstől megriadt lovak.** *Ezer* Ferencz tolnai lakos jelentette a csendőrségnél, hogy midőn lovait az utcára itatóra vezette, az itató szomszédságában lövés dördült el lovai felé, azok megriadtak; röviddel utána másik lövés hangzott, mire a lovak kirántották a fékszárat a gazda kezéből s tovább iramodtak, csak másnap reggel találta meg őket félig megdermedve s az egyik meg is sántult úgy, hogy 200 korona kár esett a lóban. A nyomozás folytán kiderült hogy *Balázs* Flórián tolnai lakos volt a lövöldöző, ki saját udvarán — vallomása szerint — kedvtelésből lőtt forgópisztolyából. Mivel fegyvertartási igazolványa nincs a pisztolyt elkobozták s büntetés végett a csendőrség a jókedvű lövöldözőt feljelentette.

— **Betöréses lopás Tolnán.** Tolna egyik legélénkebb utcájában, a *Jakab* féle rőfös üzletbe f. hó 5-én éjjel, eddig ismeretlen tettesek betörték s több vég vásznat, sok kendőt és vagy 40—50 korona apró pénzt vittek el. A betörők a kirakatot feszítették fel s úgy hatoltak be az üzletbe. A csendőrség nyomozza a tetteseket.

— **Eljegyzés.** *Tantos* Gyula magánzó eljegyezte *Tolnán*, *Ánigyl* Ferencz műszövő leányát *Ilonka* kisasszonyt. — *Ifj.* *Pirgi* Ferencz kőműves mester a napokban váltott jegyet, *Tolnán* *Wiedeman* Antal községi közgyám, volt árvapénztáros leányával, *Marriska* kisasszonnyal.

A SZOMSZÉDBÓL.

A pécs—bátaszéki vasut.

A míg minálunk legfeljebb arról folyik a vita, hogy ki legyen a — követ? a szomszéd Baranyában serényen munkálkodnak a pécs—bátaszéki vasut érdekében, a mely Pécsre nézve a bajai hid kérdésének közeli megoldása küszöbén — valóságos életkérdés. Igaz, hogy mint *Cató* Carthago lerombolását, a vasuti ügyet az ottani lapok, kivált a *fürge* Pécsi Napló ugyszólván napról-napra szönyegen tartják s amíg mi szekszárdiak legfeljebb, nagyobb gyorsaságot sürgettünk csiga vasutunknak s egyszer-kétszer a szekszárdi vasuti állomás botránosan szűk volta ellen s kibővítése mellett csapunk egy kis kérvényezési szerenádöt, lassacska a baranyaiak már hozzá is fognak a vasut építéséhez.

A pécs—bátaszéki vasut ügye Baranyavármegye 8-iki közgyűlésen is szönyegen volt. Egyes községek nagyobb összegeket szavaztak meg a vasut céljára, de mert nem mutatták ki a községek, hogy a kölcsönt miként óhajtják törleszteni, az állandó választmány a beadott felebbezések folytán azt javasolta, hogy a vármegye a községek hozzájárulására nézve tagadja meg a jóváhagyást. *Gállos* Ede felszólalására azonban levették az ügyet a napirendről, mert kilátás van, hogy a községek és felebbezők között a hozzájárulási arányra nézve, békés megegyezés jön létre, mikor a felebbezések tárgytalanokká válnak; másrészt, ha visszautastották volna a községek határozatait, újat vágta volna ezen, az egész vidékre nézve *elsőrangú gazdasági érdek kielégítésének*.

Az engedményesek a vármegyétől is kértek anyagi támogatást. A vasuti tervek tanulmányozása céljából mindjárt ki is küldött a közgyűlés *Köszits* Kamill alispán elnöklésével egy 45 tagú bizottságot, mely az engedményesekkel és szakértőkkel fogja megvitatni a vasut ügyét, a mely így egészen jó utra terelődött.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

Tolnamegyei hírlapiról sikere. *Horváth* Sámuel, a „Dombóvár és Vidék” élénk tollú szerkesztője „*Kaland*” címen háromfelvonásos vígjátékot írt, mely a pécsi nemzeti színházban legközelebb színre kerül. A dombóvári szinpartoló egyesület minapi közgyűlésére egybegyűltek *Döry* Hugó elnök indítványára elhatározták, hogy a bemutatás előadásra tömegesen bemennek Pécsre. *Horváth* titkára a szinpartoló együletnek s annak 5 a tulajdonképeni létrehozója.

A muzeum gyarapodása 1904-ben. Az összes szaporodás az egész esztendőben 2077 drb. Ebből a régészeti szakra esik 556 drb, az iparművészetre 167 drb, a néprajzra 207 drb., a természetrajzra 54 drb. A könyvtár szaporulata 198 drb, az érmekek pedig 571 drb. A művészeti osztály 23 darabbal szaporodott. 22 drb. állami letét, köztük van *Csók* István két festménye is. Az öcsényi keresztelős és az öcsényi menyecske; a többi 20 drb. szelvémetzet. Értékes *Kammerer* Ernő ajándéka: A zenélő Pan; eredeti gipszszobor *Kiss* György művésztől. Nagyobb ajándékokkal gyarapították a muzeumot *Kis* István, s *Nagy* László hagyatéka. A tolnavármegyei gazdasági egylet 65 drb, sárközi szövöttest ajándékozott, s ugyancsak ez időn állítottatott föl a gyermekszoba, mely *Undi* S. *Mariska* tervei szerint készült, s st. louisi kiállításon kitüntetésben részesült. Értékes állami letét még az a nagy szinesüvegből készült ablak, mely az ujonnan berendezett uri szobát díszíti.

Muzeum, közintézetek ügyei.

Ajándékok a muzeumnak. *Steig* Jánosné és *Lengyel* Erzsébet egy himzett és rojtokkal ellátott párnát, *Haudinger* János

48-as honvéd pedig egy 1849-ből való kardkötő övet és egy régi képet ajándékozott a muzeumnak, a Tolnavármegye és Tolnamegyei Közlöny kiadóhivatala pedig az említett lapok 1904-iki évfolyamát.

FARSANG.

Táncmulatság. A szekszárdi ipartestület f. hó 10-én tartott ülésén elhatározta, hogy a rokkant iparosok segítő alapja javára február hó 4-én a Szekszárd Szállóban táncmulatságot tart.

A szekszárdi nőegylet és a róm. kath. óvoda táncestetélya. Az egyesült szekszárd-tolnamegyei nőegylet és a róm. kath. óvoda és gyermekmenhelyet fenntartó egyesület vezetősége e hó 12-én Döry Pálné alispánné elnöklésével értekezletet tartott. Elhatározták, hogy a két egyesület f. évi febr. 1-én jótékonycélú táncestetélyt rendez. A család-jegy árát 8, a személyjegy árát pedig 3 koronában állapították meg. A rendező bizottság szervezésére báró Fiáth Elemért kérték fel.

Egyletek és társulatok.

A szekszárdi fürdő egyesület csekély érdeklődés mellett mult vasárnapon tartotta rendes évi közgyűlését. A számadások jóváhagyása után elhatározták, hogy a kintlevő tagdíjhátralékokat pör útján hajtják be.

A deési polgári olvasókör, decz. 31-én tartotta tisztújító közgyűlését Bus Lajos korelnök vezetésével. Elnök lett T. Szél István, jegyző Kutnyánszky István, gazda Lukácsi Sándor, könyvtárnok Dénes Sándor. Választmányi tagok: Bus Lajos, Komandinger Kálmán, Simon Lajos, Sebők János, Császár János, dr. Pécsvárady József, E. Kara János, Pücsök János, Majsai Sándor, D. Szél István. A választás megtörténte után T. Szél István az újabban megválasztott elnök szép beszéddel az ülést berekesztette.

A József főherceg Szanatórium egyesület, ma egy hete tartotta alakuló gyűlését Döry Pál alispánné elnöklésével. A hölgy tagok megbízást nyertek 1000 drb. jótékony sorsjegy eladásra. A hölgy bizottság elnöke: Döry Pálné. Tagjai: Agoston Istvánné, Ács Lipótné, Bezerédj Pálné Hidja, Bernrieder Jánosné Zomba, Boross Gyuláné, gróf Benyovszky Rezsőné, Tengelicz, Beöthy Károlyné, Braun Margit, Bajó Pálné, Csapó Vilmosné, Tengelicz, Döry Józsefné, Dombóvár, Döry Vilmosné, Leperd, Döry Jenőné, Döry Etti Tüske, Döry Dénesné Zomba, Döry Natália, Forster Zoltánné, dr. Hangel Ignác, dr. Haidekker Béláné, dr. Horváth Jenőné, dr. Kramolia Gyuláné, Kresmarik Pálné, Kiss Károlyné, Kövessy Ödönné, Kovács Dávidné, Leopold Kornélné, Leopold Sándorné, László Lajosné, Leicht Lajosné, Mányoki Sára, dr. Müller Ferenczné, Nits Istvánné, Óváry Ferenczné Gyöngy, Örfly Lajosné, Perczel Lajosné, Kajdacs, Perczel Józsefné, Bikács, Pirnitzer Mariska, Rácz Józsefné, Rubinstein Mátyásné, Simontsits Elemérné, Szeghy Sándorné, Szévald Oszkárné, Szondy Istvánné, Selez Józsefné, öz. Sass Istvánné, Sztankovánszky Jánosné, Kajdacs, Sztankovánszky Mária, Kajdacs, Szilágyi Ernőné, dr. Spányi Leoné, Tihanyi Domokosné, dr. Török Ottóné, Triebler Irma, Török Béláné, Tekus Vilmosné, Vizsoly Ákosné, Pecl és Wigand Jánosné.

A szekszárdi r. k. olvasókör műkedvelő előadása. Mult vasárnap jan. 8-án meglepő erkölcsi és anyagi sikerrel adták elő a r. k. olvasókör gyakorlott műkedvelői Gabányi Árpád kitűnő humorral megírt felvonásos népszínművét: „A munkácsi rabok“ at. Az előadás összes jövedelme 246 korona. A darab szereplői mind egytől egyig ritka ügyességgel játszották meg szerepeiket. A siker oroszlánrésze: László Annuskáé, aki a nótás Juliska eleven szerepében ugyancsak otthonosan érezte magát a színpadon s kellemes szép énekével zajos tapsokat aratott. Horváth Örszike a házsártos és örökké

perlekedő Sárát élénk mozdulataival általános derűltséget közt alakította. Mórice Annuska kitűnően bevált mint a lomha csapláros frissen sürgő-forgó leánya. Szabó Juliska a börtönben fiát felkereső megtört anyát érzéssel jelenítette. Tiger Annuska a babonás Katát hivatott komikai tehetséggel adta. A darab férfi szereplői közül különös elismerés illeti: Kardos Józsefet mint az ártatlanul rabságra ítélt jellemes parasztleányt, Szűcs Mihályt mint kitűnő kortest és kosárfonó rabzsidót, Taksonyi Jánost, mint a munkától irtózó, életét elpipáló csaplárost, a legkiválóbb komikust Ujj Jánost mint szép hangú betyár gyereket, kinek dalait többször megújította a közönség; Vincze Imrét mint a feleségétől folyton remegő pityókos kortest, Bencze Jánost mint nyugtalan lelkiismeretű gyilkost; Takács Istvánt mint büszke, módos parasztagazdát. Mint kortések jó alakok voltak: Bodri Ferencz és Runyai Ferencz mint falusi cigányok igen jól festettek és játszottak: Szabó József, Czank Lajos és kompánistái. Sikerült börtönöröknek bizonyultak: Lengyel Sándor Hényer Béla, Dun Béla és Csabai József. A jelen volt szép számú közönség a darab végén lelkesen megéljenzete a rendezőséget és még jó hosszú ideig maradt Garai bandája mellett a kör díszes nagytermében.

Szép könyvajándék. Prantner Ferencz himesházi esperes, mintegy 150 koronát érő könyveket ajándékozott a szekszárdi r. k. olvasókör könyvtárának. Isten fizesse meg! Vivant sequentes!

A szekszárdi temetkezési egyesület f. hó 15-én délután 4 órakor a község háza nagytermében tartja évi rendes közgyűlését. Tárgysorozat: 1. Közgyűlés megnyitása. 2. A mult közgyűlés jegyzőkönyvének felolvasása és hitelesítése. 3. Elnöki jelentés az 1904. évről. 4. Felmentés. 5. Az elnökség, számvizsgáló bizottság és választmányi tagok lekötésének. 6. Korelnök választása és ennek vesetése alatt. 7. Elnök, alelnök, számvizsgáló bizottság és választmányi tagok választása. 8. Netáni indítványok s e feletti határozás. 9. Elnöki zárzó s a közgyűlés berekesztése. A számvizsgáló bizottság és pénztáros által kiadott 1904. évi zárómérlegből kiemeljük, hogy az 1904-ik évben bevétel volt 17874 K. 01 fill. kiadás 17396 K. 50 fill. pénztári maradvány 477 K. 51 fill. a bevétel tételei közt a tagok által befizetett 20 filléres járulék 16445 K. 40 fillérral szerepel; a kiadások közt nevezetes a mult évben kifizetett temetkezési járulékok összege mely 10230 koronát tesz ki, takarékpénztárba helyeztetett 4400 korona. Az egyesület vagyon mérlege szerint pénztári készlet 477 kor. 51 fill. takarékpénztárban elhelyezve van 70113 kor. 65 fill. s így az egész tiszta készpénzvagyon 70621 kor. 16 fillér.

A szekszárdi róm. kath. óvoda karácsonyfája. A szekszárdi róm. kath. óvoda karácsonyfájára: az egyesület lelkes nőtagjai 425 kor. 70 fillért gyűjtöttek. Ezen összegből 381 kor. 81 fillért fordítottak karácsonyi ajándékok vásárlására, így a maradvány 43 kor 99 fillér. A jószívű adakozóknak hálás köszönetét nyilváníja az egyesület elnöksége.

GAZDASÁG.

Budapest, 1904. decz. 31.

A bortermelő hibái. — Borbodegák.

Irta: Diczenty Dezső.

A multban bizony édes keveset törődünk az egyöntetűséggel. A legkisebb szőlőparcellában is, legalább 15 fajta (azt hiszem, keveset mondtam) állott annak kedvtelésére, kit a varietas semper delectat. Mit csináljon most már az a szegény kereskedő ezzel a borgejteménnyel, lehet ezzel állandó piacot teremteni, állandó keresletet támasztani! Így kell azután belátnunk, hogy a kereskedő keze alá játszani, annyi mint a partner keze alá huzni, haszon itt is, haszon ott is, amely ha a termelők elméjében nagyobb periphæriákban istápolásra talál, hallgatagon bár, de hatásosan, mint felfogás, aranyra válva, közgazdasági tényezővé fejlődik.

A termelőnek saját maga anyagi érdekeivel szemben való kedves kötelessége még ezzel nem játszott le teljesen programját. Egyöntetűen kell eljárni még a borkészítés alapmunkáival. Az egyes borfajoknál legjobbnak bizonyult hosszú tapasztalások sikeres eredményével szentesített elvek, vagy szokások alapján kell végrehajtani a munkálatoikat a szürettől kezdve az erjesztésen keresztül az átadásig. Az egyöntetű kevésszámú fajtákból szűrt bor, világos, hogy annál jobban közeledik tulajdonaiban egymáshoz, minél egyformább kezelésnek volt alávetve. A megfelelő helyes kezelésnek módjai ne legyenek egy-két termelőnek privilegiumai, hanem szétterjedve, eljutva a legkisebb, legszerényebb pinczébe is, szolgáltatassanak az egyöntetűségnek biztos alapot. Ehhez természetesen összetartás és becsületes ellenőrzés szükséges.

Az egyforma jellegű, megegyező természetű, ugyanazon kezelésben részesült borok a kereskedő munkáját rendkívül megkönnyítik. Nem kell még sokféle fogásnak alávetve anyagát az általános kiképzéshez praeparálni, hanem egyszerűen a kezelést csak folytatja. Hogy mennyivel zivisesebben veszik azután az ilyen jó alapokon készített bort, hogy mennyivel nagyobbak az ilyen anyaggal rendelkező borvidékek kilátásai, azt nem szükséges bizonyítani. A jobb minőséget, nagyobb hirt nélkülűz borvidékek csakis ezen az alapon, az egyöntetű *quantum* alapján biztosíthatnak maguknak állandó keresetet, állandó kiegészítő részül küzdvén fel magát egy másik megfelelő jellegű, illetőleg természetű borvidéknek, a melylyel a nagykereskedő pinczéjében kellemes harmóniába lép. És ne gondoljuk azt, hogy az egyöntetű kezelés egy egész borvidéken, községben lehetetlenség; talán lehetetlenné teszi a közmondás, hogy a hány ház, annyi szokás. Vannak szokások, a melyek széles körben élnek, szinte megmásíthatatlanok, örökségképen szállanak apáról fiúra.

Eddig terjedne a termelő czéltudatos termelésének programja. Ezen körben képes a termelő a maga keretében anyagának nagyobb forgalmat biztosítani. Természetesen a becsületes alapon megindult munkának, itt emelkedik ismét egy barrikád, a legbecsületesebb uton kellene járni a közvetítő, a kereskedő terrenumaira is. A nehézségek, a melyek borforgalmunk lendületes megindulásának nyakát szegik, kétségkívül jó részben a kereskedők mult és jelen idejű hibás huzásainak tudhatók be. És hogy e huzások igen sokszor a legmesszebb menő önzés bélyegével rinak ki az egészséges üzletek tisztességes hangulatából, az ismert dolog, és minthogy erkölcsi hiba volt, van, meg lesz is, bizonyos határon alul, minden ellenőrzés nélkül, de még e mellett is, ugy hazai belső, mind pedig, sőt különösebben külföldi borforgalmunkat illetőleg, az anyag feltétlen tisztasága, a jelleg megőrzése tekintetében a kereskedő lelkiismeretére vagyunk utalva, tiltassék bár ki az olasz bor utolsó esőppje a honi területéről, és legyen a bortörvényünk tüzes vassal írva.

A fennálló, külső, nemzetgazdasági politika korlátai között a belső borforgalmunkat szabályozó, törvényes viszonyok mesgyéjén a tisztességtelen kereskedés által tönkretett becsületes névnek örvendő boraink hírét felemelendő, ennek messzebatásu reakcióját szűkebb térre szorítandó és küzdve a jelenben is existáló csalárd manipulációk ellen, a termelőnek meg kell ösztönözni a versenyre utalás minden eszközének alkalmazására, a melyek mintegy rákényszerítenék a most még ellenfelet, hogy ő is hasonló, tiszta anyagokkal operáljon. Nem akarjuk ezzel azt mondani, hogy a fogyasztási szövetkezetek mintájára mindenik termelő csapjon fel kereskedőnek és a nagybani vállalkozás hasznáiban legyen concurrens a kereskedőnek, hanem igenis, a rendelkezésre álló boranyag bármikori bemutatása által, állandó tiszta anyag forgalomba hozása révén kifejlesztés által, legyen a kereskedő anyagának lelkiismeretes ellenőrzője.

(Folyt. köv.)

Csökken az olaszbor behozatala. Örövendetes hírként közöljük különösen a szekszárdi szőlősgazdákkal, akiknek legnagyobb része eddig még nem tudott borán tudni, hogy a 13 koronás kedvezményes vám mellett behozásra engedélyezett 450 ezer mm. olasz borból csak 185 ezer mm. hoztak be a lefolyt évben. Bizalommal várhatják tehát a szőlős gazdák a most folyó évtől helyzetük javulását, mert 1905. év január 1-től érvényben álló 20 arany forintos vám mellett remélhető lesz, hogy ezen a múlt évek behozatalával szemben már csak csekélynek mondható behozatal is meg fog szünni.

A selyemtenyésztés képeiben. Bezerédj Pál főrendiházi tag, országos selyemtenyésztési miniszteri meghatalmazott, hivatalnokaival a tél folyamán beutaztatja az egész országot, hogy a népet oktassák, buzdítsák a tenyésztésre. A selyemtenyésztés módját vetített képekben is bemutatják a népnek.

Konyak gyár Szekszárdon. Bauer Zsigmond vas megyei monyorókeréki lakos ingyen telket kér a várostól egy konyak gyár céljaira. Évenként 4000—6000 hektoliter bort használna fel, s naponta 30—40 munkást foglalkoztatna. A képviselő testület legközelebb tárgyalja a kérvényt. Kivánatosnak tartjuk, hogy döntése kedvező legyen.

Állategészségügyek. Márán és Győrén a szőrványos sertésvész megszűnt; Medinán ellenben szőrványosan fellépett; Mucsfa község major pusztáján a sertésorbánc járványosan lépett fel, Izményben pedig egy lépene esetet állapítottak meg.

Szerkesztői üzenetek.

R. O. Dombóvár. Nagyon köszönjük szives támogatását, kérjük továbbra is.

S. K. Sárszentlőrinc. Még egyszer megküldtük.

L. G. tanár urnak Szekszárd. Jövő számban okvetlenül hozzuk.

HIRDETÉSEK.

ROYAL

pörkölt kávé

a legjobb a világon!

Kizárólagos elárusítási hely:

Salamon Testvérek

fűszer-, csemege-, tea-, rum-, cognac-, bor-, pezsgő- és ásványvíz kereskedésében

Szekszárdon, (Garay-tér)

2-4 br. Augusz-féle ház.

Král János

— aranyműves és ékszerész —

Szekszárdon,

Széchenyi-u. (Mehrwuerth-ház.)

Ajánlja gazdag raktárát a következő cikkekben:

Brillians és gyémánt gyűrűk,
Brillians és gyémánt fülbevalók,
Arany és ezüst fülbevalók,
Arany férfi és női gyűrűk,
Arany és ezüst lánczok,
Arany és ezüst gombok,
Karkötők, szívek és függelékek,
Dohány- és cigaretta-tárczák,
Valamint china-ezüst tárgyak.

Elfogad mindennemű átalakításokat és javításokat.

2-2

K. C. POPOFF
a legjobb TEA a világon.

Csupán eredeti orosz csomagolásban kapható!

Salamon Testvérek

fűszer-, csemege-, tea-, rum-, cognac-, bor-, pezsgő- és ásványvíz-kereskedésében

Szekszárdon, Garay-tér
br. Augusz-féle ház.

WÁGNER KÁROLY

harang- és érezöntődjé

SZEKSZÁRD.

Ajánlja szabadalmazott átlukasztott harangjait, melyekkel bármely más haranggal szemben 25 százalék suly és ármegetkarítás éretik el,

kitünő jó hang és tartósságért
10 évi szavatolás.

Ajánlja továbbá a forgatható és ingó rendszerű harang felszereléseket vasból, melyek a tornyot nem ingatják.

Vas harangállványok. Régi harangoknak forgatható vas szerelésére való átalakítása, avagy azoknak felülízetés mellett új harangokkal való becserelése. Ajánlok továbbá községi tűzifecskendőket, kerti fecskendőt, házi szívó és nyomó kutakat, borgépeket és hozzátartozó részeket.

Permetező gépek és szénke-negezők, malom és mezőgazdasági géprések is készíttetnek. — Ugyanott egy tanonez felvétetik. 1-1

jutányos áron vétetnek föl lapunk kiadóhivatalában.

Hirdetések

BÁTER JÁNOS

KÖNYVNYOMDÁJA

SZEKSZÁRDON.

Készít mindennemű könyveket, táblázatos munkákat, röpiratokat, hirdetési nyomtatványokat, címkeket, árjegyzékeket, gyászlapokat, továbbá különféle alakban eljegyzési, esketési értesítőket, névjegyeket, diszes nyomással körleveleket, étlapokat, számlákat és különböző nagyság falragaszokat.

Nagy
nyomtatvány-raktár!

Papirkereskedés!
Pontos kiszolgálás!

Kron Salamon Fia

nagy áruháza

Szekszárdon, Széchenyi-u. »Szekszárd Szálló« bérházban.

Nagy raktár mindennemű női és uri kelmékben. — Nagy választék selyem, gyapjuruhákbán. — Bel- és külföldi vászon- és fehéreneműek raktára. — Férfi- és női divatcikkek. — Pontos kiszolgálás.

1-1

Körösy József

hentes és virstiis üzle'te

SZEKSZÁRDON, Széchenyi-u cza
Martin-féle ház. 1-1

Ajánlja mindenkor friss állapotban lévő hentes árucikkeit, nevezetesen: töltött sertésláb, nyelv-sajt, Gottauer, Braunschweiger, krakkói, párisi, berlini májsajt, mozaik, faszírozott, kalbász (fokhagymás és citromos), szafaládé (fehér és vörös), frankfurti virstli, továbbá e szakmába vágó összes élelmi cikkeit.

Szolid és pontos kiszolgálás!

Vidéki megrendelések postafordul-tával eszközöltenek.

A legújabb párisi és bécsi divatos

női kalapok,

valamint gyászkalapok és menyasszonyi fátyolok, koszoruk

Frának Jánosné

— elsőrendű női divatáru-üzletében —
Széchenyi u. (Frának-féle ház)

a leggyorsabb kiszolgálás és a legolcsóbb árak mellett kaphatók.

Ugyanott vidéki megrendelések, ugyszintén átalakítások gyorsan és pontosan eszközöltenek.

1-3

EMÖDI BENŐ

uri szabó

Szekszárdon, Széchenyi-uteza.

Van szerencsém a nagyérdemű közönség szives figyelmét az újonnan bevásárolt tavaszi-szöveteimre felhívni.

Főtörekvésem mindenkor oda irányult, hogy a n. é. vevőközönség legteljesebb megelégedését kiérdemeljem, minélfogva a legszolidabb árak mellett a legpontosabb kiszolgálást biztosítom.

A n. é. közönség becses pártfogását kérve, vagyok kiváló tisztelettel

Emödi Benő uri szabó. 1-10

➔ Részlettörlesztésre is szállítok.

Tóth József

uri-, női- és gyermek cipők saját készítményű raktára

SZEKSZÁRDON, Mayer János-féle ház.

Bármily elsőrendű bőrök, cipész kellekek raktáron tartatnak, cipők a legcsinosabb és legizlésebb szabás után készíttetnek.

Jutányos árak!

➔ **Bőr-üzlet megnyitás.**

Van szerencsém a tisztelt cipész és eszmadia uraknak becses tudomására juttatni, hogy Szekszárdon, fő-uteza, Mayer János ur házában egy nagyszabású

bőrkereskedést

nyitottam.

Nagy raktárt tartok mindennemű bőrökből, bélés-árak és cipész-kellekekből, a legjutányosabb árban. Továbbá készítek megrendelésre cipő-felsőrészeket a legfinomabb kivitelben.

Minden törekvésem oda irányul, hogy t. vevőimet fővárosi árak szerint szolgálhasam ki. — Becses próba-megrendelésüket várva vagyok

hazafias üdvözléssel:

Tóth József

bőr nagykereskedő.

2-2

Tüzifa.

Tisztelettel tudomására hozom a n. érdemű közönségnek, hogy a vasuti vendéglőm elő részében lévő tűzifa-telepemen mindennemű tűzifát száraz minőségben jutányos áron árusítok.

Az árak a következők:

Elsőrendű fák.

Bükkfa hasáb	— — —	15	frt	60	kr.
Gyertyánfa hasáb	— — —	16	"	40	"
Iharfa hasáb	— — —	15	"	—	"
Hasáb szilfa két évi vágás	— — —	14	"	—	"
Tölgyfa hasáb	— — —	13	"	—	"
Gyertyánfa dorong	— — —	14	"	40	"
Bükkfa dorong	— — —	13	"	40	"
Szilfa dorong	— — —	11	"	—	"
Puhafa hasáb	— — —	7	"	50	"
Kiválógatott tölgyfa hasáb karonak	— — —	16	"	—	"

Másodrendűek.

Bükkfa hasáb	— — —	14	frt	40	kr.
Gyertyánfa dorong	— — —	9	"	60	"

A vásárolt fákat saját kocsimon ölenként 70 krajczárért haza szállítom. — Kifogástalan ölelésért kezességet vállalok.

Ha a közönségnek távol volnék, úgy az árt Fusz Ferencz tüveges urnál megtudhatja, ki a megrendelést elfogadja.

Tisztelettel

Mutschenbacher Ödön

2-10

tüzifakereskedő.

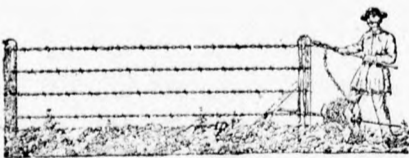
Márkus Testvérek

rőfös- és divatáru üzlete

Garay-tér Szekszárd Dr. Spitzer-ház

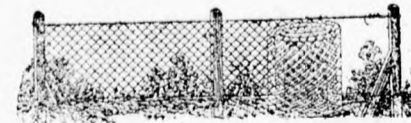
2-2

A polgári iskolával szemben.

Bukovinszky József

sodronyszövet-, fonat- és szitaáru-készítő SZEKSZÁRDON.

Allami éremmel kitüntetve 1898.

Ajánl egyszerű és többször csavart sodronyfonatokat és aczeltüskés kerítés-sodrony kertet, erdők, vadaskertek, tyukudvarok, gazdasági épületek, szőlők stb. bekerítésére. Sodronyszöveteket malmok, bányák részére, gazdasági és egyéb gyári czélokra áthányó rostákat, nyaraló-, park-kerítéseket és kapukat a legolcsóbb és legszebb kivitelben. Sodronymadracokat és minden e szakmába vágó drótmunkákat a legjutányosabb árban. Árjegyzék és költsegvetés díjtalan.

2-6

HIVERT IGNÁCZ

butorraktára és temetk. vállalata SZEKSZÁRDON.

2-2

Gyors és pontos kiszolgálás!

➔ **Versenyen kívüli leszállított árak!** ➔

Bachschtz Károly és Társai áruháza

Szekszárd, Széchenyi-utcza Mayer-ház.

1-30

Farsangi Értesítés,

melynél fogva tudatjuk a tisztelt vevőközönsséggel, hogy raktárunk a báli idényre teljesen új árukkal áll a t. vevőközönsség rendelkezésére.

Raktárra érkeztek: **a legujabb Ponge selyem-batisztok pazar szinezetben.** — Fehér, himzett és á-jour batiszt kelmék. **Muszlín de soir, crepdechín és gáz-kelmék.** — Lioni és zürichi selyem-kelmék. **Legyezők, keztük és báli czipők** mesés választékban.

☞ **Menyasszonyi kelengyék legolcsóbb beszerzési forrása.** ☞

Legelső rendű **creasz, chiffon és czérna-vászon különlegességek.** — **Damast áruk óriási választékban.** — **Menyasszonyi ruhakelmék, koszorúk és fátyolok.** — **Legnagyobb választék urak részére.**

Férfi öltönyök mérték után készítettnek.

Kalapok, czipők, nyakkendők és fehéreneműek gyári raktára. — **Gyermekjáték, gyermekkocsik, utazó bőröndök, Singer-varrógépek és diszműáruk állandó nagy raktára.**

A tisztelt vevőközönsség szíves látogatását kérve, vagyunk teljes tisztelettel

Bachschtz Károly és Társai.

Értesítés.

Tizenkilencz évi budapesti működésem után hazatérve, itt **Szekszárdon, a Széchenyi-utcza 178.** szám (Garay-tér alatti házban építési irodát nyitottam.

Ezen szakadatlanul munkában eltöltött idő alatt a fővárosban több nagyobb-szabású köz- és magánépület művezetésem alatt létesült.

Amidőn a n. é. közönsség bizalmát és jóindulatu kegyes támogatását kérem, egyuttal tudatom, hogy minden a „magas építés“ körébe vágó munkálatok tervezését és kivitelét, — legyen az bár a legegyszerűbb, legszerűnyebb, **avagy nagyszabású**

gazdag kivitelű és bármely czélra szolgáló építmény, — mindig **szakszerűen**, a mai kor igényeinek megfelelően és a **legsolidabb** kiállításban fogom elkészíteni.

Amint eddigi működésemben is a belém helyezett bizalom megérdemlése volt legfőbb irányelvem, ugy ezután is ez lesz legnagyobb törekvésem.

Dicenty László

építőmester.

2-3

SZEKSZÁRDON — TOLNÁN.

Nagy választék **arany- és ezüst ékszerekből, zseb-, ébresztő- és inga-órákból, tajtpipák- és szemüvegekből.**

Az arany és ezüst finomságáért keznek. Javításokért egy évi jótállás vállalatik.

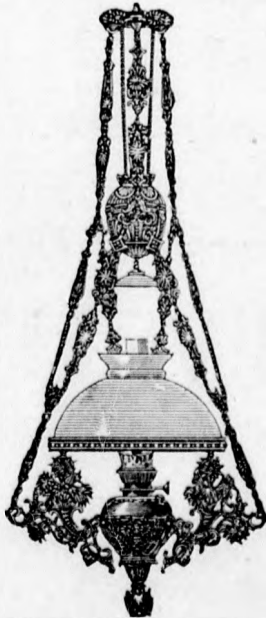
Régi arany és ezüst tárgyak legmagasabb árban megvétetnek vagy új árukért becseréltetnek.

2-2

FUSZ FERENCZ

üveg- és porzellán kereskedő

SZEKSZÁRD (Br. Augusz-ház.)

Különösen felhivom a n. é. közönsség szíves figyelmét **alkalmi tárgyakra**

nászajándéknak,

a mennyiben tulhalmozott raktár miatt rendkívül **olcsón** eladatnak.

Épületüvegezések és képkeretezések **olcsón** készítettnek.

20 korona vásárlás után egy életnagyságu arckép ingyen!

2-2

